

Natuurtoets Thorbeckelaan te Barneveld

14 september 2009

Natuurtoets Thorbeckelaan te Barneveld

**Effecttoetsing van evenementenhal op door
de Flora- en faunawet beschermde soorten**

Verantwoording

Titel	Natuurtoets Thorbeckelaan te Barneveld
Opdrachtgever	Gemeente Barneveld
Projectleider	Benjamin Flierman
Auteur(s)	Benjamin Flierman
Uitvoering veldwerk	Benjamin Flierman
Projectnummer	4638562
Aantal pagina's	32 (exclusief bijlagen)
Datum	14 september 2009
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Kenmerk R001-4638562BJF-mfv-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel.....	9
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	9
1.3 Methode	10
1.4 Uitgangspunten	10
2 Locatie, ontwikkeling en soorten.....	11
2.1 Situatie	11
2.2 Beoogde ontwikkeling	12
2.3 Selectie van verwachte soorten	12
2.4 Samenvatting verwachte tabel 2/3-soorten	15
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Toetsing aanwezige soorten	17
3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	19
4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	23
4.1 Werkwijze	23
4.2 EHS Provincie Gelderland.....	24
4.3 Toetsing effecten.....	25
4.4 Conclusies toetsing EHS.....	25
5 Conclusies en aanbevelingen	27
5.1 Flora en faunawet.....	27
5.2 Ecologische hoofdstructuur	28
5.3 Geluid	28
5.4 Aanbevelingen.....	28
6 Literatuur.....	31
Bijlage(n)	
1. Overzichtskaarten	
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving	

Kenmerk R001-4638562BJF-mfv-V01-NL

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over beoogde ontwikkeling. Tevens worden de natuurbeschermingswetgeving en wijze van toetsing hieraan besproken.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Barneveld heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de ontwikkeling van een evenementenhal aan de Thorbeckelaan te Barneveld. De beoogde ontwikkelingen zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

In deze rapportage wordt daarom antwoord gegeven op de vragen:

- Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang, in hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving, welke consequenties zijn daar aan verbonden, en wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming. *Soortbescherming* wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk. *Gebiedsbescherming* wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 2.

De afstand van de planlocatie tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied ('Groot zandbrink') bedraagt ruim zes kilometer. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en het karakter en omvang van de ontwikkeling worden effecten op de Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Op een afstand van circa 500 meter ten westen en ten noorden van het plangebied zijn gebieden aanwezig die deel uitmaken van de (provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Effecten op de EHS zijn op voorhand niet uit te sluiten vanwege eventuele effecten die tot buiten het plangebied door kunnen werken (zoals geluid).

Samengevat is voor de beoogde ontwikkeling van toepassing:

- Flora- en faunawet
- Ecologische hoofdstructuur

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.

- Een oriënterend veldbezoek op 20 april 2009
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Op basis van het oriënterend veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in het slothoofdstuk.

1.4 Uitgangspunten

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

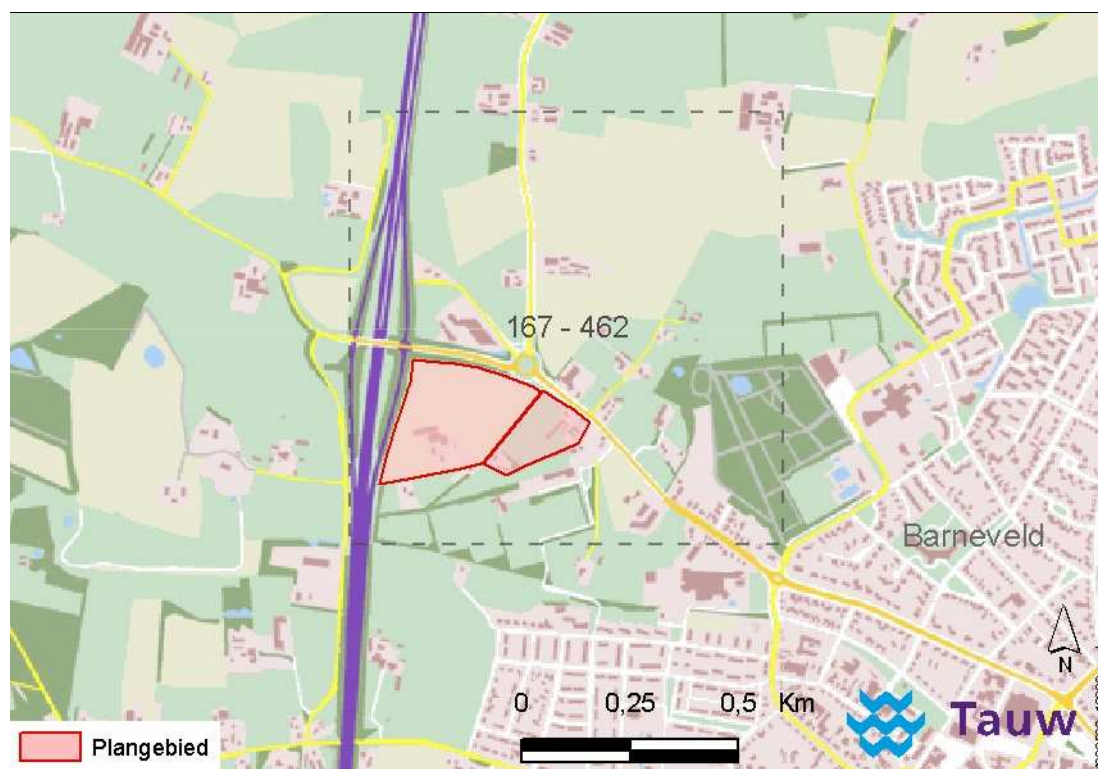
Effecten van geluid kunnen in sommige gevallen tot buiten de bronlocaties dragen. Bij hoge geluidniveau's kan dit gepaard gaan met een verstoring van (beschermde) fauna. Bij het concretiseren van de invulling en gebruik van het plangebied, dient op basis van geluidsberekeningen een inschatting gemaakt te worden of geluid een mogelijke verstoring kan opleveren voor beschermde soorten.

2 Locatie, ontwikkeling en soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 167-462. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Het plangebied ligt in een hoek tegen de snelweg A30 aan. In bijlage 1 is een overzichtkaart opgenomen. Het gebied bestaat op dit moment uit (agrarische) bebouwing en bijbehorende gronden. Aan de west- en noordzijde van het gebied bevindt zich een bomenrij met Zomereik, Es, Meidoorn en Els, met onderlangs een kleine sloot.

Figuur 2.2 Overzicht plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

De gemeente Barneveld heeft plannen om het plangebied te invullen als 'evenementencomplex' en 'bovenlokale voorzieningen'. De exacte invulling en gebruik van het plangebied is nog niet vastgesteld. Op basis van de huidige plannen zal het complex circa één hectare groot worden, met circa twee hectare voor parkeren, groen en water.

2.3 Selectie van verwachte soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en faunawet beschermde soorten geselecteerd. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarin het plangebied ligt met wisselende mate van volledigheid is onderzocht op het voorkomen van de verschillende soortgroepen uit de drie beschermingscategorieën. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Flora

Bij het oriënterende veldbezoek (d.d. 20 april 2009) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. Het plangebied bevat overwegend algemene akkerkruiden. Op de drogere delen aangetroffen soorten zijn ondermeer Fluitekruid, Grote brandnetel, Smalle weegbree, Brede weegbree, Ridderzuring, Zachte ooievaarsbek, Akkerdistel, Teunisbloem, Schietwilg, Hazelaar, Duizendblad, Koolzaad en Zevenblad. In de vochtigere delen aangetroffen soorten (zoals langs de sloten) zijn ondermeer: Pitrus, Scherpe boterbloem, Pinksterbloem, Kattenstaart, Speenkruid, Gele lis. In de sloot aan de westzijde van het gebied is de Gewone dotterbloem aangetroffen. Dit is een zogenaamde tabel 1-soort waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Overige beschermde vaatplanten zijn niet aangetroffen en worden op basis van het biotoop en huidige gebruik evenmin verwacht.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is de Haas (tabel 1) waargenomen. Op basis van verspreidingsgegevens [Broekhuizen et al., 1996] kunnen tevens de Eekhoorn (tabel 2) en Das (tabel 3) verwacht worden, in of in de omgeving van het plangebied.

De Das is overwegend een soort van kleinschalige landschappen met rustige, extensief gebruikte delen waar een burcht of bijburcht gegraven kan worden. In en direct rond het plangebied zijn geen sporen van de Das aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop wordt de aanwezigheid van de Das in het plangebied uitgesloten.

De Eekhoorn is een soort van bos(achtige) gebieden. Het plangebied biedt nauwelijks geschikt biotoop voor deze soort. De bomenrijen rond het plangebied kunnen echter wel een functie bieden voor de Eekhoorn. Vaste verblijfplaatsen van de Eekhoorn zijn niet aangetroffen.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld.

Op basis van verspreidingsgegevens [Limpens et al., 1997] kunnen de volgende vleermuissoorten verwacht worden in of in de omgeving van het gebied: Gewone baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis.

Het plangebied kan voor diverse vleermuissoorten een functie hebben als foerageergebied. Ook is niet uit te sluiten dat het plangebied of bepaalde landschapselementen (met name zoals bomenrijen) onderdeel zijn van een vliegroute. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen is eveneens mogelijk in de aanwezige bebouwing.

Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een klein aantal (roof)vogelsoorten jaarrond beschermd. Een volledig overzicht is opgenomen in de bijlagen.

Tijdens het oriënterende veldbezoek zijn de volgende vogels waargenomen: Kauw, Kievit, Merel, Huismus, Houtduif, Koolmees, Ekster, Wilde eend, Zwarte kraai. In een schuur behorend bij de woning in de uiterste oostpunt van het gebied zijn braakballen van een uil aangetroffen. Waarschijnlijk betreft dit een Kerkuil. Nesten van vogels zijn aangetroffen in bomen en schuren. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen en wordt evenmin verwacht.

Amfibieën

Verspreidingsgegevens [Kuenen et al., 2008] laten de aanwezigheid van de Heikikker (tabel 3) zien in of nabij de het plangebied. Bij het veldbezoek zijn geen amfibieën of sporen ervan aangetroffen. De aanwezigheid van algemene soorten als de Gewone pad en/of de Bastaard kikker zijn mogelijk. Dit zijn echter tabel 1-soorten waarvoor een vrijstelling geldt.

De Heikikker zijn zogenaamde 'cultuurvlieders'. Voor deze soort geschikte terrein zijn meestal klein en geïsoleerd gelegen. De aanwezigheid van de Heikikker wordt daarom uitgesloten. Geconcludeerd wordt dat op basis van de aanwezige biotopen een beschermde (tabel 2/3) amfibieën worden verwacht.

Reptielen

Verspreidingsgegevens [Kuenen et al., 2008] laten de aanwezigheid van de Levendbarende hagedis (tabel 2) en Hazelworm (tabel 3) zien, in of nabij de het plangebied. Beide zijn soorten van extensief gebruikte habitats als heideterreinen, bossen of hooilandjes. De aanwezigheid van Levendbarende hagedis en Hazelworm en andere reptielen kan daarom volledig worden uitgesloten.

Vissen

Het plangebied biedt geen bijzondere biotopen ten aanzien van vissen. Desondanks is niet volledig uit te sluiten dat zeldzame en/of beschermde vissen aanwezig kunnen zijn. Hoewel de kans als zeer gering wordt ingeschat, kan de aanwezigheid van de Kleine modderkruiper (tabel 2) mogelijk zijn. Deze soort komt voor in uiteenlopende watertypen waaronder ook kleine slotjes.

Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al., 2006 en EIS-Nederland et al., 2007] kan binnen of nabij het plangebied het Heideblauwtje (tabel 2) verwacht worden. Het Heideblauwtje is een soort van droge biotopen zoals droge heide terreinen. Het plangebied en omgeving voldoet niet aan de eisen die deze soort aan haar leefomgeving stelt. Het plangebied zal daarom geen functie hebben voor het Heideblauwtje. Hoewel voor dagvlinders nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de omvang en het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde dagvlinders optreden.

Libellen

Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al., 2002 en EIS-Nederland et al., 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht. Hoewel ook voor libellen nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de omvang en het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde libellen optreden.

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten.

2.4 Samenvatting verwachte tabel 2/3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3 of kwalificerend voor Natura 2000-gebied) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten en/of habitatrictlijnsoorten verwacht</i>
Zoogdieren	Mogelijk Eekhoorn (tabel 2)
Vleermuizen	Gewone baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatzvlieger en Gewone grootoorvleermuis (tabel 3)
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Mogelijk Kerkuil
Reptielen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten en/of habitatrictlijnsoorten verwacht</i>
Amfibieën	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten en/of habitatrictlijnsoorten verwacht</i>
Vissen	Mogelijk Kleine modderkruiper (tabel 2)
Dagvlinders	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten en/of habitatrictlijnsoorten verwacht</i>
Libellen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten en/of habitatrictlijnsoorten verwacht</i>
Overige ongewervelden	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten en/of habitatrictlijnsoorten verwacht</i>

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2

3.2 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en).

Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Zoogdieren

De Eekhoorn kan mogelijk aanwezig zijn in of nabij het plangebied. Tijdens het oriënterende veldbezoek zijn geen sporen van deze soort aangetroffen. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van de Eekhoorn kan worden uitgesloten. De Eekhoorn foerageert vrijwel uitsluitend op zaden van bomen met een voorkeur voor dennenzaad. In de winter kan dit aangevuld worden met jong blad en knoppen en ook paddestoelen en boomschors. Het plangebied bevat geen naaldbos of –bomen. De bomenrijen langs de west- en noordzijde van het gebied bevatten eveneens zeer weinig voedselbronnen. De eventueel aanwezige eekhoorns in het plangebied zullen daarom uitsluitend sporadisch aanwezige exemplaren zijn. Het plangebied biedt geen permanente belangrijke functie voor de Eekhoorn. Een functieverandering van het plangebied zal daarom geen effecten hebben op de Eekhoorn.

Vleermuizen

Op basis van verspreidinggegevens kunnen diverse vleermuizen voorkomen in of nabij het plangebied. Het gebied kan een functie hebben als foerageergebied of kan onderdeel zijn van een vliegroute. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen is eveneens mogelijk in de aanwezige bebouwing. Op de functie en het gebruik van het plangebied in kaart te brengen dient soortgericht nader onderzoek verricht te worden. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden met behulp van een zogenaamde bat-detectors waarbij gedurende het jaar verschillende bezoeken gebrachten dienen te worden aan de locatie. Met name de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen in de aanwezige (en mogelijk te slopen) bebouwing is hierbij van belang, maar ook de eventuele functie van het gebied als onderdeel van een vliegroute. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kan een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Vogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd.

Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een klein aantal (roof)vogelsoorten jaarrond beschermd. De verblijfplaatsen van uilen vallen hier ook onder. In een schuur behorend bij de woning in de uiterste oostpunt van het gebied zijn braakballen van een uil aangetroffen. Waarschijnlijk betreft dit een Kerkuil. Indien deze locatie in gebruik is door een uil, dient dit gezien te worden als een jaarrond beschermde vaste verblijfplaats. Bij aantasting hiervan dient een ontheffing aangevraagd te worden. Om uitsluitel te krijgen of het plangebied (en met name de betreffende schuur) een belangrijke functie heeft voor uilen, dient nader onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van uilen in het plangebied. Dit onderzoek dient verricht

te worden met geluidsopnamen gedurende verschillende tijdstippen in het jaar. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Vissen

In de sloot in en langs het plangebied kan mogelijk de Kleine modderkruiper aanwezig zijn. Bij het dempen van de aanwezige sloten (langs west- en noordzijde van het gebied, en een aftakking in de noordwest-hoek) dient er zeker gesteld te zijn dat er geen Kleine modderkruiper aanwezig is. Deze zekerheid kan uitsluitend gegeven worden door nader onderzoek te verrichten naar de soort. Dit kan door gebruik te maken van een electrovisapparaat, maar gezien de omvang van de slootjes kan dit ook met een schepnet gedaan worden. Indien (delen van) de sloten gedempt worden en er blijken exemplaren van de Kleine modderkruiper aanwezig te zijn dient een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffingsplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

In de onderstaande tabel zijn de beschermd tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Broedvogels, <i>tijdens broedseizoen</i>	Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen <i>mits</i> uitvoering buiten broedseizoen	<i>Niet van toepassing</i>
Broedvogels, <i>vaste verblijfplaatsen</i>	Mogelijk vaste verblijfplaats (Kerk)uil	Mogelijk Artikel 11: nader onderzoek noodzakelijk
Vleermuizen	Gewone baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis (tabel 3)	Mogelijk Artikel 11: nader onderzoek noodzakelijk
Vissen	Mogelijk Kleine modderkruiper	Mogelijk Artikel 11: nader onderzoek noodzakelijk

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Vleermuizen

Het plangebied kan een functie hebben voor vleermuizen als foerageergebied of kan onderdeel zijn van een vliegroute. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen is eveneens mogelijk in de aanwezige bebouwing. Op de functie en het gebruik van het plangebied in kaart te brengen dient soortgericht nader onderzoek verricht te worden. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kan een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Vogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd.

In een schuur behorend bij de woning in de uiterste oostpunt van het gebied zijn braakballen van een uil aangetroffen. Indien deze locatie in gebruik is door een uil, dient dit gezien te worden als een jaarrond beschermde vaste verblijfplaats. Bij aantasting hiervan dient een ontheffing aangevraagd te worden. Om uitsluitel te krijgen of het plangebied (en met name de betreffende schuur) een belangrijke functie heeft voor uilen, dient nader onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van uilen in het plangebied. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Vissen

In de sloot in en langs het plangebied kan mogelijk de Kleine modderkruiper aanwezig zijn. Bij het dempen van de aanwezige sloten (langs west- en noordzijde van het gebied, en een aftakking in de noordwest-hoek) dient er zeker gesteld te zijn dat er geen Kleine modderkruiper aanwezig is. Deze zekerheid kan uitsluitend gegeven worden door nader onderzoek te verrichten naar de soort. Indien (delen van) de sloten gedempt worden en er blijken exemplaren van de Kleine modderkruiper aanwezig te zijn dient een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Nader onderzoek, algemeen

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Uitsluitel of de beoogde ontwikkeling 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is, is pas mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens.

Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van de bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Kenmerk R001-4638562BJF-mfv-V01-NL

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de provinciale ecologische hoofdstructuur aangetast door de beoogde activiteiten?

4.1 Werkwijze

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of ingrepen in of nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Het stelsel van de WRO gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS via een Planologische Kernbeslissing in de Nota Ruimte; voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijk plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van toetsing aan de EHS.

De EHS werd officieel geïntroduceerd in het (nationale) Natuurbeleidsplan en is op provinciaal niveau uitgewerkt en begrensd. De indelingen bij deze begrenzingen van de Ecologische Hoofdstructuur en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in streekplannen of hieraan gerelateerde beleidsdocumenten. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden', waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime, dat eveneens op provinciaal niveau nader is uitgewerkt, afzonderlijk beoordeeld [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

4.2 EHS Provincie Gelderland

Om een zorgvuldige afweging te maken dient gekeken te worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Het gebied ten westen van het plangebied (ten westen van de A30) heeft de provinciale gebiedscode V400. Het gebied heeft de natuurdoeltypen 'Nat matig voedselrijk grasland (zuur)' (55 % oppervlak), 'Reservaatakker' (43 % oppervlak) en 'Bos van bron en beek' (2 % oppervlak).

Het gebied is deel van de zogenaamde 'Gelderse Vallei'. Hiervan zijn de volgende gebiedskenmerken genoemd:

- De vanuit ecologisch oogpunt grote samenhang in en dichtheid aan natuur- en bosgebieden, landschapselementen, beken en beekdalen in de groene gordel van Putten tot Scherpenzeel (en doorlopend naar de Utrechtse Heuvelrug)
- Het karakteristieke landgoederen- en kampenlandschap met daarin de 'natuurlijke' rangschikking van beken, natte heideterreinen en beekbegeleidende bossen
- Het samenhangend systeem van infiltratie op de stuwwallen en kwel in lagen delen met de daarbij behorende hoge waarden van en potenties voor kwelafhankelijke vegetaties (natte schrale graslanden en broekbos) in de omgeving van Zwartebroek - de Bunt en in het zuiden van de Gelderse Vallei: het Binnenveld en het Allemanskampje

Kernkwaliteiten

De Gelderse EHS wordt tevens gekenmerkt door algemene zogenaamde 'kernkwaliteiten'. De kernkwaliteiten van de EHS zijn:

- De grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) behorende bij waterafhankelijke natuurdoeltypen
- De kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en die als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet
- De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden
- De stilte in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden)
- De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS; in het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied

- Het areaal en de kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur

4.3 Toetsing effecten

Hoewel de exacte invulling van het plangebied nog niet vast staat, kan op basis van de huidige globale plannen een redelijke inschatting gemaakt worden van de eventuele effecten op de EHS. De zogenaamde wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS zijn vrijwel geheel gekoppeld aan vegetatietypen. Aangezien het plangebied buiten de EHS ligt is geen sprake van een fysieke aantasting van vegetatietypen. Ook is er geen sprake van een uitstoot van verzurende of vermistende stoffen die voor een aantasting zouden kunnen zorgen.

Eén van de algemene kernkwaliteiten van de EHS is de stilte in de stilte gebieden. Het EHS-deel dat nabij het plangebied ligt is niet aangewezen als stiltegebied. De ligging van de A30 zorgt reeds voor een aanzienlijke geluidsproductie in de omgeving. Ten aanzien van geluid zijn er (voor de EHS) daarom geen specifieke voorwaarden van toepassing.

Geconcludeerd wordt dat er ten aanzien van de EHS geen sprake is van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken.

4.4 Conclusies toetsing EHS

De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS zijn vrijwel geheel gekoppeld aan vegetatietypen. Aangezien het plangebied buiten de EHS ligt is geen sprake van een fysieke aantasting van vegetatietypen. Ook is er geen sprake van een uitstoot van verzurende of vermistende stoffen die voor een aantasting zouden kunnen zorgen.

Het EHS-deel dat nabij het plangebied ligt is niet aangewezen als stiltegebied. aanzien van geluid zijn er (voor de EHS) daarom geen specifieke voorwaarden van toepassing.

Geconcludeerd wordt dat er ten aanzien van de EHS geen sprake is van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken.

Kenmerk R001-4638562BJF-mfv-V01-NL

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Flora en faunawet

Vleermuizen

Het plangebied kan een functie hebben voor vleermuizen als foerageergebied of kan onderdeel zijn van een vliegroute. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen is eveneens mogelijk in de aanwezige bebouwing. Op de functie en het gebruik van het plangebied in kaart te brengen dient soortgericht nader onderzoek verricht te worden. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kan een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Vogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd.

In een schuur behorend bij de woning in de uiterste oostpunt van het gebied zijn braakballen van een uil aangetroffen. Indien deze locatie in gebruik is door een uil, dient dit gezien te worden als een jaarrond beschermde vaste verblijfplaats. Bij aantasting hiervan dient een ontheffing aangevraagd te worden. Om uitsluitel te krijgen of het plangebied (en met name de betreffende schuur) een belangrijke functie heeft voor uilen, dient nader onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van uilen in het plangebied. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Vissen

In de sloot in en langs het plangebied kan mogelijk de Kleine modderkruiper aanwezig zijn. Bij het dempen van de aanwezige sloten (langs west- en noordzijde van het gebied, en een aftakking in de noordwest-hoek) dient er zeker gesteld te zijn dat er geen Kleine modderkruiper aanwezig is. Deze zekerheid kan uitsluitend gegeven worden door nader onderzoek te verrichten naar de soort. Indien (delen van) de sloten gedempt worden en er blijken exemplaren van de Kleine modderkruiper aanwezig te zijn dient een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Nader onderzoek, algemeen

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Uitsluitel of de beoogde ontwikkeling 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is, is pas mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens.

Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in gebruik raken van de bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

5.2 Ecologische hoofdstructuur

De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS zijn vrijwel geheel gekoppeld aan vegetatietypen. Aangezien het plangebied buiten de EHS ligt is geen sprake van een fysieke aantasting van vegetatietypen. Ook is er geen sprake van een uitstoot van verzurende of vermistende stoffen die voor een aantasting zouden kunnen zorgen.

Het EHS-deel dat nabij het plangebied ligt is niet aangewezen als stiltegebied. aanzien van geluid zijn er (voor de EHS) daarom geen specifieke voorwaarden van toepassing.

Geconcludeerd wordt dat er ten aanzien van de EHS geen sprake is van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken.

5.3 Geluid

Effecten van geluid kunnen in sommige gevallen tot buiten de bronlocaties dragen. Bij hoge geluidniveau's kan dit gepaard gaan met een verstoring van (beschermde) fauna. Bij het concretiseren van de invulling en gebruik van het plangebied, dient op basis van geluidsberekeningen een inschatting gemaakt te worden of geluid een mogelijke verstoring kan opleveren voor beschermde soorten.

5.4 Aanbevelingen

Het is aan te bevelen om het terrein zolang mogelijk in gebruik te houden, voorafgaand aan de ontwikkeling. Op die manier wordt voorkomen dat (beschermde) dieren zich vestigen in het tijdelijk in onbruik geraakt plangebied. Met name broedvogels van het open veld en van ruigtes kunnen zich snel vestigen. Op het moment dat een broedende vogel (ongeacht de soort) binnen het plangebied aanwezig is, is het verboden deze te verwijderen, aan te tasten, te verontrusten, et cetera.

Met de toekomstige inrichting van het plangebied zou, -naast het in tact laten van bestaande elementen-, tevens rekening gehouden kunnen worden met natuur in algemene zin. Zo kan voor de opvang van regenwater gebruik gemaakt worden van (zak)sloten met flauwe taluds. Op deze taluds kan bij een goed beheer op de overgangszone van water naar land een bijzondere vegetatie ontwikkelen. Bovendien bieden dergelijke zones mogelijkheden voor diverse vissen, amfibieën en libellen.

In geval van bestrijding van knaagdieren (muizen/ratten) dient zo min mogelijk gebruik gemaakt te worden van bestrijdingsmiddelen. Deze bevatten voor (roof)vogels schadelijke stoffen. Aangeraden wordt om een eventuele plaag eerst op alternatieve wijze te bestrijden, zoals met het gebruik van vallen, het weghalen van voedselresten, of uilenvriendelijke muizenkisten. Mocht vervolgens blijken dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen noodzakelijk is, dan dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen met difethialon of brodifacoum. Bromadiolon is een werkzame stof die eventueel wel gebruikt kan worden. Daarnaast wordt geadviseerd om het inzetten van chemische en biologische bestrijdingsmiddelen van allerlei prooidieren (bijvoorbeeld emelten of engerlingen) zo min mogelijk plaats te laten vinden. Het gebruik van deze bestrijdingsmiddelen zorgt voor een verminderd voedselaanbod van (roof)vogels en kan leiden tot hun vergiftiging.

Kenmerk R001-4638562BJF-mfv-V01-NL

6 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Kuenen, F.J.A. en R.C.M. Creemers, 2008]
Eindrapport Inhaalslag Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2007. Stichting RAVON, Nijmegen

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

Kenmerk R001-4638562BJF-mfv-V01-NL

Bijlage

1

Overzichtskaarten

 Plangebied

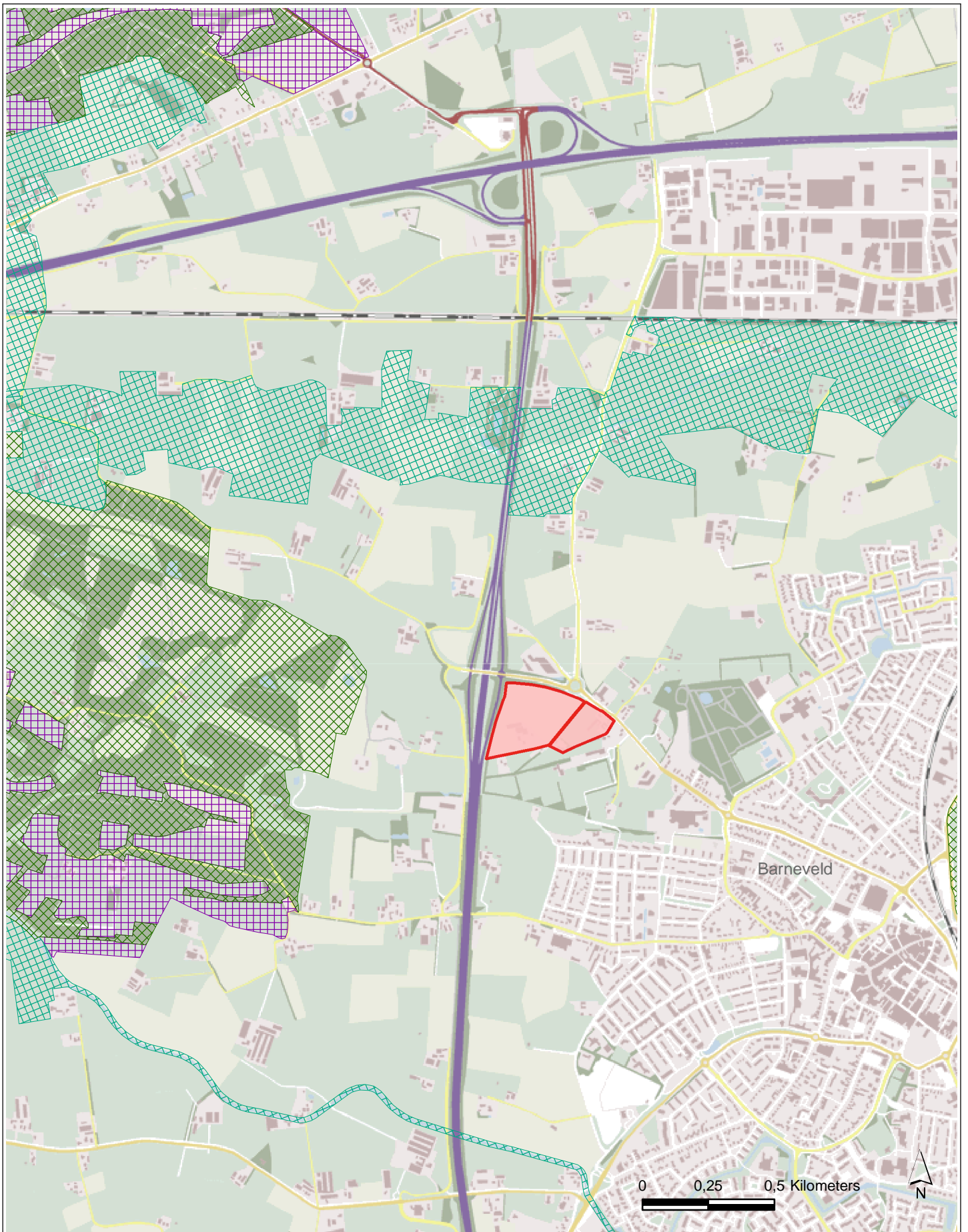
0 0,025 0,05 Kilometers

Opdrachtgever	Schaal	Status
Gemeente Barneveld	1:2000	Werkkaart
Project	Formaat	Projectnummer
Natuurtoets Thorbeckelaan	A4	4638562
Onderdeel	Datum	Tekeningnummer
Luchtfoto	09-06-09	1b
	Get. BJJ	
	Geç. BJJ	

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 09 11
Fax (0570) 69 96 66

- Plangebied
- PEHS Gelderland (streekplan 2005)
- Ecologische verbingszone
- Natuurgebied
- Verwevingsgebied

Opdrachtgever	Schaal	Status
Gemeente Barneveld	1:19170	DEFINITIEF
Project	Formaat	Projectnummer
Natuurtoets Thorbeckelaan	A4	4638562
Onderdeel	Datum 27-02-09	Tekeningnummer
Overzicht beschermde gebieden	Getek. BJF Gec. BJF	1

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten

Tabel 2: Schaarse soorten

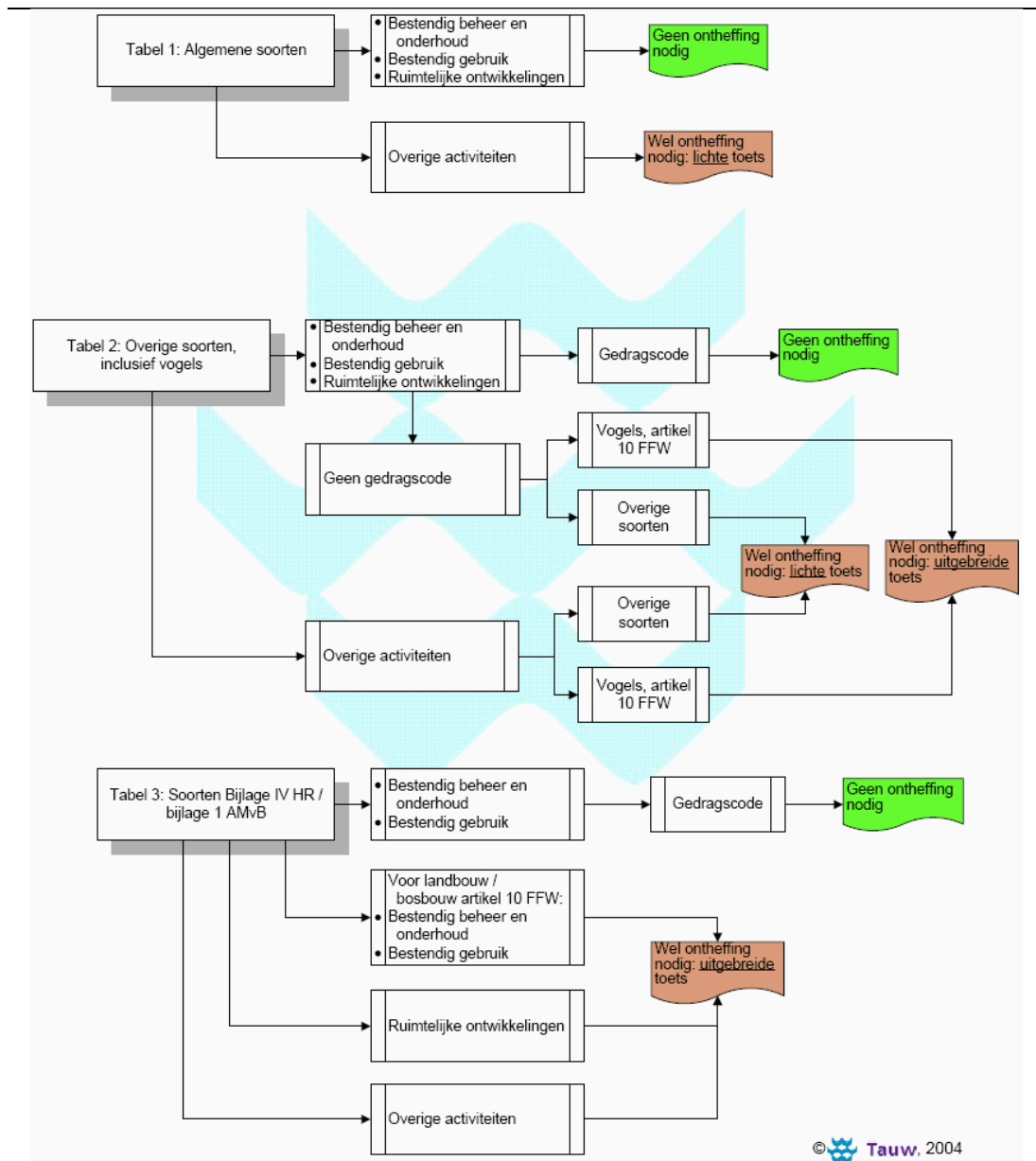
Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast de genoemde groepen zijn gedurende het broedseizoen alle broedvogels, broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd. Tevens zijn vaste verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden: “nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren” (artikel 11 Flora- en faunawet). Ook is het verboden: “dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten” (art. 10 Flora- en faunawet). Tenslotte is het verboden: “planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen” (art. 8 Flora- en faunawet). Als er sprake is van overtreding van één van deze artikelen dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De noodzaak tot een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase. Ruimtelijke vergunnings- en/of planprocedures kunnen doorgang vinden en hoeven geen vertraging op te lopen, mits de uitvoerbaarheid van het plan of ontwikkeling reëel is. De inschatting of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet verkregen zal worden, maakt hier deel van uit.

In het kader van de Flora- en faunawet is begin 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur in werking getreden. De stelling dat voor alle beschermde soorten ontheffing moet worden verkregen voordat mag worden gestart met de werkzaamheden, is binnen deze AMvB ten dele losgelaten. Een aantal algemene soorten, de tabel 1-soorten, mag vanaf 2005 bij bepaalde activiteiten worden verstoord zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de categorieën werkzaamheden ‘Beheer en onderhoud’ (bijvoorbeeld waterschapsbeheer, natuurbeheer, landbouw); ‘Bestendig gebruik’ (bijvoorbeeld recreatie of landbouw) en ‘Ruimtelijke ontwikkeling’ (bijvoorbeeld waterbouw, wegenaanleg). Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor bepaalde beschermde soorten. De

zorgplicht blijft voor deze soorten echter gewoon gelden. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen of een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is.

Stroomschema ruimtelijke ontwikkelingen en Flora- en faunawet

Zoals weergegeven in het stroomschema, geldt de vrijstelling alleen bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie schema) geen ontheffing wanneer deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode.

Wanneer beschermde soorten worden aangetast die niet tot de algemene beschermde soorten behoren, dan moet een ontheffing worden gevraagd. Zoals weergegeven in het stroomschema gelden hiervoor verschillende criteria afhankelijk van de beschermde status:

Algemeen voorkomende beschermde soorten ('tabel 1-soorten')

Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Overige beschermde soorten ('tabel 2-soorten')

Voor de overige beschermde soorten kan door het Ministerie van LNV ontheffing worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen.

Voor initiatiefnemers die individueel of gezamenlijk beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor deze soorten eveneens een vrijstelling.

Extra beschermde soorten ('tabel 3-soorten')

Voor extra beschermde soorten kan alleen ontheffing voor ontwikkelingen worden verleend indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing; Dat betekent dat er alternatieven (zowel voor de locatie als voorgenomen ruimtelijke ingreep) onderzocht moeten worden voor de in het geding zijnde activiteit
- Er is sprake van de belangen, vermeld in art. 75, lid 4, sub a of genoemd in art. 2 van Vrijstellingsbesluit. Een essentiële ontheffingsgrond voor een ruimtelijk project of plan komt naar voren in art. 2 van het Vrijstellingsbesluit. Ontheffing kan worden verleend indien er sprake is van "dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten"
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort op populatieniveau. Bij tabel 3-soorten kan het zijn dat schade aan een relatief klein aantal individuen reeds van invloed is op een (deel) populatie

Indien de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door mitigerende en zonodig compenserende maatregelen te nemen. Of en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn, kan de minister van LNV in de voorschriften bij de vergunning aangeven, veelal op voorstel van de initiatiefnemer.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Voor het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten, waardoor de Minister enkel ontheffing verlenen kan voor overtreding van artikel 10 (opzettelijk verontrusten) nádat de uitgebreide toets doorlopen is.

Voor het aantasten van vaste verblijfplaatsen voor diverse vogelsoorten is ook een ontheffing nodig. Deze soorten zijn door de beoordelende instantie (DLG) enkele malen aangepast. De meest recente rechtsgeldige versie van de lijst noemt de volgende soorten [DLG werkdokument, 2007]: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Oehoe, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, Boomvalk, Torenvalk, Slechtvalk, Rode wouw, Zwarte wouw, Zeearend, Wespendif, Buizerd, Sperwer, Havik. Daarnaast dient nesten van Zwarte kraai en Roek in sommige gevallen behouden te blijven als basis voor nestgelegenheid van een deel van bovenstaande (roof)vogels.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is."

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt geschaard. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist. Dit is echter geen vaststaand feit.

Bescherming EHS via de Wet op de Ruimtelijke Ordening en andere wetgeving

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en provinciale structuurvisies. De structuurvisies zijn alleen bindend voor het vaststellende bestuursorgaan. Gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

De Ecologische Hoofdstructuur is op provinciaal niveau begrensd. De indelingen bij deze begrenzings en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in structuurvisies en hierop gebaseerde beleidsdocumenten. Door de Invoeringswet Wro¹ zijn streekplannen en planologische kernbeslissing (pkb's) geldend onder Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) gelijkgesteld aan structuurvisies voor rijk en provincie volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Een gemeente dient het ruimtelijk beleid voor haar hele grondgebied vast te leggen in bestemmingsplannen. Bij het totstandkomen van bestemmingsplannen (of het verlenen van ontheffingen hierop) speelt natuurbescherming een belangrijke rol.

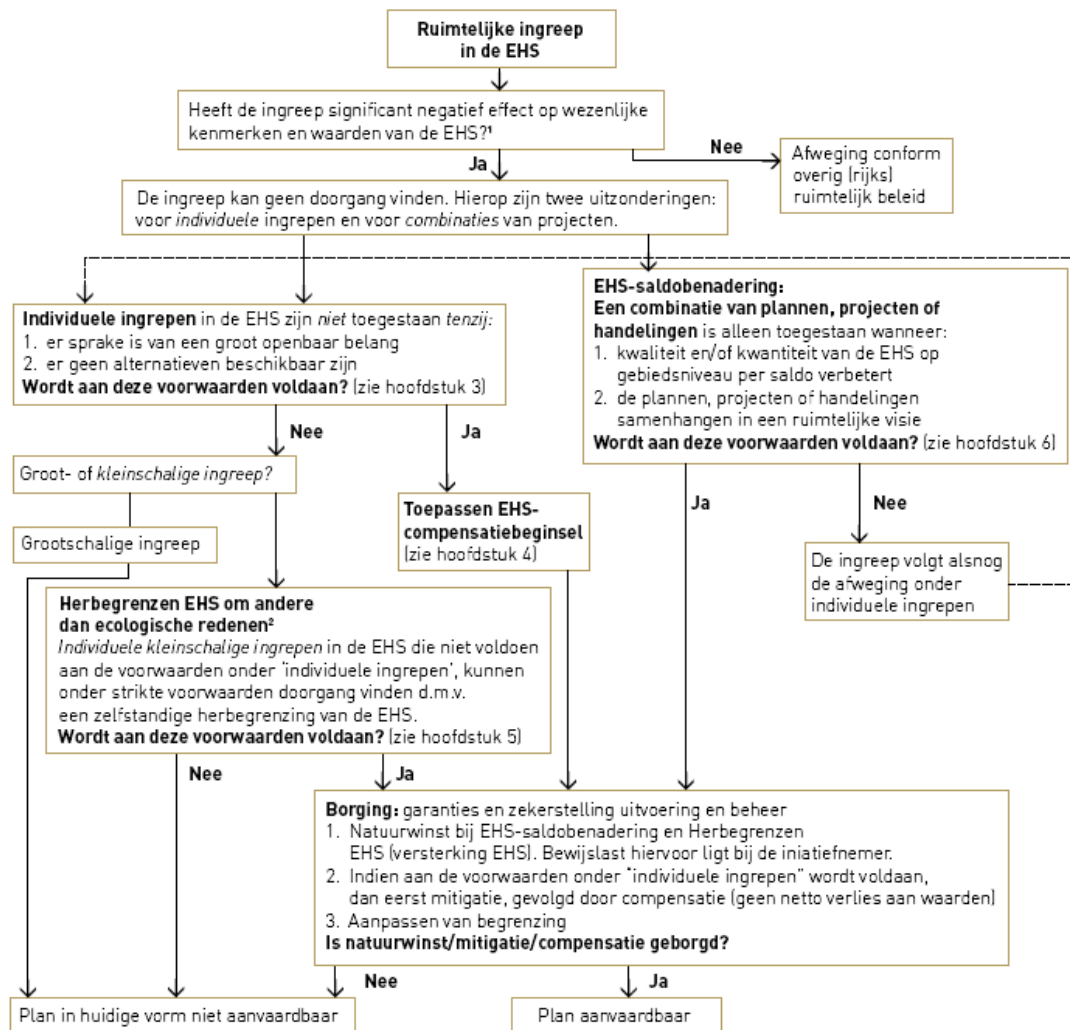
Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS'; een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies van toepassing. Hierin wordt ondermeer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn en er sprake is van redenen van zwaarwegende belangen.

¹ Invoeringswet Wet ruimtelijke ordening is per 1 juli 2008 in werking getreden. Overgangsrecht is vastgelegd in artikel 9.1.2 Invoeringswet Wro

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

Stroomschema EHS. Bron: [LNV, Spelregels EHS, 2007]

¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels

² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt